

האם לשלוח את עזרא ינוב, כתב מעריב באשקלון, לבית הסוהר? שאלה פשוטה זו הועמדה השבוע בפני עורך-הדין שלמה כהן-צידון. "אתן לך חצי שעה להחליט", קבע השופט המחוזי בבאר-שבע, שלמה אלקיים.

ביתן באופקים. היתה זו חצי-שעה קשה, כי כהן-צידון הועמד בפני הברירה: מה עדיף, האינטרס של מרשו או טובת העתונות?

מרשו של הפרקליט הממושקף היה משה ביתן, לשעבר יושב-ראש המועצה המקומית באופקים מטעם מפא"י, מיוצאי מא' דוקי. ביתן הסתבך בסיכסוך מפלגתי פנימי, מן הסוג הרגיל בגונגל של סניפי מפא"י בעיירות הפיתוח.

בשיא הסיכסוך, כשייריביו של ביתן ביקש שו באופן קדחתני מכשיר לסילוקו, הפריח מישהו האשמות פליליות חמורות נגד בריתן, בקשר עם ניהול ענייני המועצה. ביתן הועמד לדין פלילי. מישהו גם דאג להביא האשמות אלה לידיעת הכנסת והעתונות. מי?

טען ביתן: דאג לכך סמל-המסורה ועקינין, גם הוא מתושבי אופקים, שכיחה בתור חוקר. התגונן ועקינין: לא נכון! עשה זאת יוסף חיון, לשעבר יושב-ראש ועדת-הבדיקה קורת, איש מפא"י. התרגו חיון: לא דרבים ולא יער.

כך נשאר מפתח התעלומה בידי איש אחד: העתונאי ינוב, שפירסם את ההאשמות. השאלות שהתעוררו, היו: ממי הוא קיבל אותן? האם הוא ביקר באיפקים ביום הקובע? כשנקרא לרוכן-העדים, היתה בידו הכרזה כתובה מוכנה, שנוסחה בידי פרקליט מעריב. תוכנה: הוא מסרב להשיב על השאלה, מטעמי סודיות עתונאית.

שתיקה כהודאה. במשך חצי שעה התלבט כהן-צידון אם לעמוד על דרישתו לקבל תשובה, ולהביא לכליאת העתונאי למשך חודש ימים. הוא טיפן לידידים, קם התייעץ, שקל כשהתחזשה הישיבה, קם והכריז: חופש-העתונות עומד מעל לכל שיקול אחר. אין ברצונו להכריח עתונאי לגלות את מקורות האינפורמציה שלו. על כן הוא מוותר על העד.

מן הסתם סבר כהן-צידון כי עצם סירובו של העתונאי מחוק ממילא את טענת הנאשם, בבחינת "שתיקה כהודאה". אך כאן חיכתה לכל הנוכחים אפתעת היום. באיכות פרקליטות המדינה קפץ על רגליו, הודיע שהוא אינו מוותר על תשובת העתונאי.

גם השופט הממושקף הופתע. "אני נורתי לך עשרה ימים כדי לחשוב מה לעשות", אמר לבסוף לכתב הנדהם. אולי קרית כי ארכה זו תפתח בפניו אופקים חדשים.

תרבות

הגמיזיה הגדולה

מאחורי הקלעים של עולם-התיאטרון בישראל תוכנן השבוע קרב חסרת-קדים. כמו במיבצע צבאי נערך כאן גיוס של כוח-אדם, נערכה פעולת מודיעין והוצבו יעדי-כיבוש. מטרת המיבצע: הסתערות כללית על האיש המחזיק בעמדת הכוח מספר אחד בחיי התרבות והאמנות בארץ — המבקר ד"ר חיים גמזו.

מכל עיסוקיו ותפקידיו הרבים הצליח הד"ר גמזו להפוך את טור ביקורת התיאטרון רון שלו, ביומון הארץ, למוסד המפיל אימה ופחד על אנשי התיאטרון. למרות שכמעט כל אנשי התיאטרון בארץ מגנים, מבקרים ומזלזלים בגלוי בדיעותיו, טעמו וסגנון-כתיבתו של המבקר החתיק שאינו מהסס לקטול בצורה החריפה ביותר את אשר אינו נראה בעיניו, הרי דווקא הם הראשוני גם המונעים שינה מעיניהם בצפייה לביקורת-תיו.

עד כה העיו רק אדם אחד לצאת בגלוי נגד שלטונו הבלתי מעורער של ד"ר גמזו בשדה ביקורת התיאטרון בארץ. היה זה אפרים קישון, שהנציח את גמזו לזדרות כאשר הכניס למילון השפה העברית את המונח "לגמזו". קוראיו המושבעים של גמזו (המשך בעמוד 16)

אדם אחר שיצא נגד ביקורת האמנות של גמזו, הוא הצייר יגאל תומרקין. שהחמיץ לים, גמזו חמור" אשר הופיעו בפלקט לתערוכתו במוזיאון הלנה רובינשטיין, נמחקו.

הגבול לפני ביתה, אחיה נאסר כמדגל, היא עצמה נשכמה על

מלאכה

איש מהם לא ראה אותה. בעלה שלח איתה לקיבוץ, לשאול אצל האחיות. הקשישה מיהרה בגשם שיטף אל משק אדמית, מרחק כמה קילומטרים. "שאלתי כל מי נפגשתי בקיבוץ, ראית את בתי — בדחית עחורה שבאה למרפאה? אבל אף אחד לא ראה אותה. ביקשתי שיטלפנו למסורה, שישאלו אם הם יודעים עליה. ענו לי שהטלפון מקווקל".

היא רצה חזרה לביתה. "לכי לתחנת ה"מסורה באילון", אמר לה הפעם בעלה, והיא רצה לשם, יחפה. היומנאי התקשר עם משטרת-נהריה, ואחרי שיחה בעברית, ממנה לא הבינה שייכה דבר, יעץ לה לחזור לביתה. "אם נשמע משהו על בתך", הרגיע אותה, "גודיע לך".

שייכה חזרה הביתה, מלאה חרדה ויאוש. מה קרה לבתה — מישהו חטף אותה? שחטף אותה? ברחת למאהב אלמוני?

למחרת שוב הופיעה המשטרה בין בתי ערב אל-עראמשה. הפעם עצרה עשרה גברים. ואז נודע לראשונה מה קרה לחילאס: היא נעצרה בדרכה למרפאה, הואשמה שהיא מרגלת.

★ ★ ★

נאמנות — למי?

פירוש השם חילאס בערבית הוא: נאמנות. אלא שלגבי חילאס היפה, ולגבי כל ערבי בישראל, שואל השלטון את השאלה: נאמנות למי — לישראל או ל"ארצות ערב?"

כפי שאומרים אנשי המימסל-הצבאי בי גלוי: "כל ערבי הוא מרגל במוטנציה". יש גם הטוענים, כי דהקא יחס חשדני זה, ו

האב והגבול

כריים עבדאללה ג'ומעה, אביה של החשודה בריגול ברקע, מרחק כמה מאות מטרים, וראית הטיירה הלנווית ירי, אשר דרכה עובר כביש מצור. במרכז נראה המיסגד, בו נהגו גם התושבים הישראלים להתפלל.

שתי הזקנות עלו בשביל הצר וה"תלול. היתה זו הפעם החמישית באותו בוקר שהן צעדו אחרי החמורים, אשר הובילו תבילות קש לחצר ביתן. כי אי אפשר להגיע בשום דרך אחרת אל הפיסגה הסלעית, שבראשה עומדים בתי האבן של בני עראמשה. הנגה שהביא את הקש, הוריד את 12 התבילות במרחק קילומטר מהבתים, וכריים עבדאללה ג'ומעה ציחה על שתי נשותיו להעביר את הקש הביתה.

אחרי חמש הובלות, שוב לא עמד כוחן של הקשישות. שייכה אל-באדר, אשתו הראשונה של כריים, קראה לבתה: "יא חילאס, אין לי כוח. רדי את להביא את שתי ה"תבילות הנותרות".

חילאס, תמירה ושחורת-עין, קיפצה במיד"רון, בצעדים הקלילים של בת-הרים. אחרי ששתי התבילות היו מונחות בחצר ביתה, אמרה לאמה: "כואבת לי הבטן. אני ממילא מוכרחה להחזיר את החמור לבעליו, למטה בעמק. אלך אחריכך לאחות במרפאה של הקבוץ. אולי תתן לי כדורים".

מחלון ביתה יכלה שייכה לראות את בתה יורדת במידרון. מלבד חילאס לא היתה לה נפש קרובה בהרים האלה. היא עצמה בת לחמולה מן העמק, אשר עזבה את יש"ראל עם כיבוש השטח בידי צה"ל. כריים, בעלה של שייכה, איש רוה וגבוה, לקח אשה שניה על כניה. האשה החדשה נכנסה לגור בבית האבן הגדול של בעלה, ולשייכה ובתה היחידה הוקצה ביתן קטן, בקצה ה"חצר".

★ ★ ★

ברחה? שחטף אותה?

השמש שקעה — וחילאס לא חזרה הביתה. במקומה הופיעו ארבעה שוטים ושוטרת. הם דפקו בדלת ביתה של שייכה הזקנה. "אנו מבקשים לערוך חיפוש", הודיעו. שני שוטרים נוספים נכנסו לבית האבן. הם לא אמרו מה הם מחפשים, ואיש גם לא שאל אותם. כי בפניה נידחת זו, הצמודה לגבול לבנון, מובן מאליו שניציגי המימסל יופיעו לביקורת-פסע. החיפוש לא העלה דבר. שייכה הטיביעה

האם הבוכיה שייכה אל-באדר, אמה של חילאס, מספרת על היום בו נעלמה בתה מן הבית, ועל מאמציה לגלותה. לדבריה, לא יצאה הבת לשום מקום מרוחק, לא נפגשה עם גברים זרים — וממילא לא יכלה